

03908118

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

Pismo wystano
dnia 29.06.2018

LPO.410.009.02.2018
7/18/080

Poznań, 29 czerwca 2018 r.

Pan
Jacek Gursz
Prezes Zarządu Stowarzyszenia
Dolina Noteci

Szanowny Panie Prezesie

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, przesyła w załączeniu wystąpienie pokontrolne opracowane po kontroli przeprowadzonej w Stowarzyszeniu Dolina Noteci w ramach tematu kontroli „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER w latach 2015-2018”.

Załącznik 1

z powierzeniem
DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
w Poznaniu
z up. *G. Malesiński*
Grzegorz Malesiński
Wicedyrektor

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.009.02.2018

P/18/080

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@njk.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/080 Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER w latach 2015-2018
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Klaudia Dziamska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/153/2017 z 27 września 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie „Dolina Noteci” ul. Sienkiewicza 2, 64-800 Chodzież (dalej: Stowarzyszenie lub LGD ¹),
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Gursz Prezes Zarządu ² (dalej: Prezes) (dowód: akta kontroli str. 5-14)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

Stowarzyszenie było przygotowane organizacyjnie do realizacji inicjatywy LEADER⁴ w ramach PROW 2014-2020.

Przy wyborze operacji do dofinansowania, LGD przestrzegała postanowień umowy⁵, wybierając do dofinansowania operacje, które w optymalnym stopniu przyczyniały się do realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego (LSR). Efekty rozdysponowania przez LGD środków przeznaczonych na inicjatywę LEADER w ramach PROW 2014-2020 były zgodne z założeniami. Stowarzyszenie gospodarnie i zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie wspierającej wykorzystywało środki finansowe przeznaczone na wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji. W Stowarzyszeniu zatrudniano pracownika biurowego na stanowisku, które nie było przewidziane w strukturze organizacyjnej. Tym samym, nie określono dla niego minimalnych kwalifikacji i zakresu obowiązków.

W Stowarzyszeniu brak było rozwiązań zapobiegających występowaniu zjawiska konfliktu interesów i gwarantujących bezstronność przy wyborze wniosków o dofinansowanie, co sprzyja powstawaniu mechanizmów korupcyjnych. Z ustaleń kontroli wynika bowiem między innymi, że czynny udział w procesie wyboru wniosków o pomoc finansową brał udział pracownik zatrudniony na szczeblu kierowniczym, który jednocześnie pozostawał w relacjach rodzinnych z przedsiębiorcą świadczącym zarobkowo usługi polegające m.in. na

¹ Lokalna Grupa Działania

² od 12 grudnia 2014 r.; od 28 grudnia 2015 r. Zarząd w składzie: Jacek Gursz – Prezes, Jacek Soforek – Wiceprezes Zarządu, Estera Serówka – Skarbnik, Dominika Koczorowska – Członek Zarządu, Roman Trzebny-Sekretarz Zarządu,

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ wsparcie dla rozwoju lokalnego działanie 19 w ramach PROW na podstawie art. 32-35 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r. str. 320).

⁵ zawarta w dniu 17 maja 2016 r. przez LGD z Województwem Wielkopolskim umowa o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, dalej „umowa ramowa”.

przygotowywaniu wniosków o dofinansowanie, w tym, będących przedmiotem rozpoznania przez LGD.

Stowarzyszenie nie wykonało zaleceń pokontrolnych poprzedniej kontroli NIK dotyczących: terminowego opłacania składek na ubezpieczenie społeczne i zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych od wypłaconych wynagrodzeń, terminowego zgłaszania pracowników do ubezpieczenia społecznego, wypłacania wynagrodzeń w terminach ustalonych w umowach o pracę, zawierania umów zgodnie z zasadami reprezentacji, bieżącego aktualizowania polityki rachunkowości oraz doprowadzenia do zgodnego z przepisami uregulowania kwestii zobowiązań Stowarzyszenia z tytułu niespłaconych pożyczek od osób fizycznych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie do realizacji inicjatywy LEADER w ramach PROW 2014-2020

Opis stanu faktycznego

1. Stowarzyszenie, pismem z dnia 25 kwietnia 2016 r. zostało poinformowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego⁶ o wyborze przygotowanej przez siebie Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanego przez społeczność⁷. Strategia otrzymała 229 punktów tj. 93% w stosunku do maksymalnej możliwej do otrzymania liczby punktów⁸. Na realizację przedmiotowej strategii przydzielono środki finansowe w wysokości 1.892,50 tys. euro. Zarząd Województwa zawarł ze Stowarzyszeniem umowę⁹ o warunkach i sposobie realizacji LSR, finansowanej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (dalej PROW 2014-2020), ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, w dniu 17 maja 2016 r. Zgodnie z postanowieniami § 10 ust. 1 umowy ramowej, była ona pięciokrotnie zmieniana. Przedmiotem aneksowania między innymi było: przeniesienie z późniejszych na wcześniejsze okresy, środków finansowych dotyczących projektów realizowanych przez beneficjentów w zakresie utworzenia przedsiębiorstw, miejsc pracy, budowy lub przebudowy stron internetowych promujących działania turystyczne oraz powiązane wskaźniki, zmiana Regulaminu Rady, doprecyzowanie tematów projektów grantowych, dostosowanie działań w planie komunikacji do planowanych naborów oraz usunięcie rozbieżności pomiędzy wskaźnikami, a planem działania.

(dowód: akta kontroli str. 393-411, 551-591,)

2. Stowarzyszenie, od 1 września 2015 r. wynajmuje pomieszczenia biurowe w Chodzieży przy ul. Sienkiewicza 2. Prowadzone przez LGD biuro, zgodnie z § 5 ust. 1 punkt 1 i 2 umowy ramowej, wyposażone było w sprzęt biurowy i komputer z dostępem do sieci Internet.

(dowód: akta kontroli str. 189-190, 192, 195-205)

3. Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 4 umowy ramowej, zapewniono w siedzibie biura obecność przynajmniej jednego pracownika. Informacja o pracy biura od poniedziałku do piątku w godzinach od 8 do 16 została umieszczona w widocznym miejscu oraz na stronie internetowej Stowarzyszenia.

(dowód: akta kontroli str. 27, 317-344)

⁶ dalej Urząd Marszałkowski, Zarząd Województwa lub ZW

⁷ przyjętej uchwałą Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia „Dolina Noteci” z 28 grudnia 2015 r. ze zmianami, dalej zwana LSR

⁸ uchwałą nr 7/2016 Komisji ds. wyboru strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze” z 15 kwietnia 2016 r.

⁹ nr 00006-6933-UM1510021/15

4. Stowarzyszenie, w okresie realizacji LSR zatrudniało pracowników w wymiarze, co najmniej dwóch etatów, co było zgodne z § 12 ust. 1 pkt 2 lit a)¹⁰ rozporządzenia z dnia 23 października 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania "Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji" objętego PROW 2014-2020¹¹ oraz § 3 ust. 3 umowy ramowej. Pracownicy zatrudnieni w drodze konkursów na stanowisko specjalisty ds. LSR oraz specjalisty ds. administracji i promocji, spełniali kwalifikacje określone w opisie stanowisk¹², stanowiącym załącznik nr 6 do umowy ramowej. Średnie zatrudnienie w Biurze, w okresie od 17 maja do 31 grudnia 2016 r., wynosiło 3,07 etatu, w 2017 r. – 3,25, a na dzień 30 maja 2018 r. wynosiło – 3,16¹³. Od dnia zawarcia umowy ramowej na stanowisku specjalisty ds. LSR oraz specjalisty ds. administracji i promocji zatrudnionych było kolejno dziewięć osób, które średnio pracowały w Stowarzyszeniu przez niecałe trzy miesiące. Stowarzyszenie zapewniło szkolenia pracownikom Biura i członkom Rady Organizacyjnej¹⁴ w wymiarze określonym w harmonogramie szkoleń, stanowiącym załącznik nr 7 do umowy ramowej. Pracownicy Biura, w latach 2016-2018, odpowiednio uczestniczyli w sześciu, trzech i jednym szkoleniu. Natomiast członkowie Rady Organizacyjnej, w okresie realizacji LSR, wzięli udział w trzech szkoleniach w 2016, w dwóch w 2017 r. oraz jednym w 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 272-301, 303-316, 365, 400, 521-531)

5. Pracownicy biura LGD, zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 5 umowy ramowej, udzielali bezpłatnego doradztwa dotyczącego przygotowania wniosków o przyznanie pomocy i wniosków o płatność na operacje realizowane w ramach LSR. Wszyscy pracownicy Biura pisemnie zobowiązali się do świadczenia nieodpłatnego doradztwa. W okresie od 17 maja 2016 r. do 14 maja 2018 r., pracownicy Biura odpowiednio udzieliли 146, 121 i 51 konsultacji. Analiza pierwszych dziesięciu przypadków świadczenia doradztwa przez pracowników Biura, po dacie zawarcia umowy ramowej wykazała, że osoby te nie dokonywały wpłat na rachunki bankowe (podstawowy i pomocniczy) Stowarzyszenia.

(dowód: akta kontroli str. 293-295, 621-630)

6. Pracownicy Biura LGD systematycznie prowadzili ewidencję udzielonego doradztwa, wymaganą na podstawie dyspozycji § 5 ust. 1 pkt 6 umowy ramowej. Kontrola NIK wykazała, że karty udzielonego doradztwa zawierają wszystkie wymagane dane. W ewidencji, czytelnym podpisem pracownika Biura i korzystającego z doradztwa, potwierdzono nazwę podmiotu lub imię i nazwisko osoby, jej email oraz nr telefonu, miejsce i formę udzielonego doradztwa, czas jego przeprowadzenia, zakres tematyczny, oznaczenie przedsięwzięcia, a także numer zawartej umowy.

(dowód: akta kontroli str. 261-628)

7. Analiza skuteczności doradztwa udzielonego potencjalnym beneficjentom podczas naboru¹⁵ wniosków o udzielenie dofinansowania na operacje w zakresie podejmowania działalności, rozwoju działalności oraz infrastruktury wykazała, że:
- spośród 87 podmiotów korzystających z doradztwa 35 (40%) złożyło wnioski,

¹⁰ liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na obszarze objętym LSR na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosiła 41.253

¹¹ Dz. U. z 2015 r., poz. 1822

¹² uchwała nr IV/2/15 Zarządu Stowarzyszenia „Dolina Noteci” z 28 grudnia 2015 r. w sprawie uchwalenia Procedury zatrudniania oraz opisu stanowisk pracy w Stowarzyszeniu „Dolina Noteci”

¹³ dyrektor biura, specjalista ds. LSR, specjalista ds. administracji i promocji, pracownik biurowy

¹⁴ organu decyzyjnego LGD, którego zadaniem jest wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR

¹⁵ nr 1/2016 w okresie od 26 listopada do 8 grudnia 2016 r.

- ZW udzielił wsparcia na realizację operacji dla 27 podmiotów, co stanowiło 77% wnioskodawców,
 - dwa wnioski (6%) nie otrzymały dofinansowania z przyczyn formalnych.
- Analiza skuteczności doradztwa udzielonego potencjalnym grantobiorcom¹⁶, wykazała, że:
- spośród 87 podmiotów, którym udzielono doradztwa, 19 złożyło wnioski, co stanowiło 22% ogólnej liczby podmiotów korzystających z doradztwa,
 - 17 podmiotom (89%) zostało udzielone wsparcie na realizację operacji,
 - dwa (10%) zostały odrzucone z przyczyn formalnych.

(dowód: akta kontroli str. 971-972)

8. LGD opracowała i złożyła w wymaganych terminach, Zarządowi Województwa, harmonogram realizacji planu komunikacji na 2016 i 2017 r. Plan komunikacji na rok 2018 został złożony dopiero na skutek wezwania Urzędu Marszałkowskiego, 28 dni po terminie określonym w § 5 ust. 1 pkt 27 umowy ramowej. Zarząd Województwa nie wniósł uwag do przedmiotowych dokumentów i nie wprowadził w nich zmian wynikających z oceny racjonalności harmonogramów. Decyzje o zmianie harmonogramu były podejmowane przez Zarząd Stowarzyszenia i wynikały z dostosowania do planu naborów wniosków.

(dowód: akta kontroli str. 631-641, 648-649)

9. Stowarzyszenie w drugiej połowie 2016 r. oraz w 2017 r. terminowo realizowało wszystkie zakładane w planie komunikacji działania (uwagi dotyczące realizacji wskaźnika w I półroczu 2016 r. opisano w dalszej części wystąpienia). LGD rozpowszechniał informacje o zasadach przyznawania pomocy w ramach realizowanych kampanii informacyjnych na temat głównych założeń LSR. Między innymi publikowano artykuły w prasie lokalnej i na stronie internetowej Stowarzyszenia, wydano ulotki, organizowano szkolenia i warsztaty. W 2017 r. wszystkie 83 osoby uczestniczące w czterech szkoleniach zorganizowanych przez LGD, oceniły je jako adekwatne do oczekiwań.

(dowód: akta kontroli str. 642-719)

10. Pracownicy Biura, po każdym naborze przeprowadzili analizę udzielonego doradztwa oraz składali Zarządowi raport z realizacji Planu komunikacji. Zarząd ocenił, że Plan komunikacji w latach 2016-2017 został w pełni wykonany a zaangażowane środki na działania komunikacyjne są wystarczające i powinny przynieść zadowalające efekty, w postaci zaangażowania społeczności w działania LGD.

Stowarzyszenie, w dniu 26 stycznia 2018 r. przeprowadziło warsztat refleksyjny, o którym mowa w rozdziale 5 wytycznych nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach PROW na lata 2014-2020¹⁷. W raporcie z warsztatu refleksyjnego stwierdzono, że we wszystkich obszarach tematycznych jakość składanych wniosków była zadowalająca, a kryteria ich oceny dla wnioskodawców były jednoznaczne i obiektywne. Nie odnotowano również zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej, mogących mieć wpływ na dezaktualizację LSR. Zwrócono uwagę na zróżnicowanie potrzeb poszczególnych gmin pod kątem infrastruktury, co wynika z położenia geograficznego i liczby mieszkańców. Jednakże, w ocenie LGD, nie ma to negatywnego wpływu na realizację LSR. Nie zaproponowano zmian procedury, działań LGD ani Biura. Ze względu na wysoką jakość składanych wniosków

¹⁶ nabór nr 1/2017/G, nr 2/2017/G, nr 3/2017/G, w okresie od 27 grudnia 2016 do 9 stycznia 2017 r.

¹⁷<http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Program-Rozwoju-Obszarow-Wiejskich-2014-2020/Rozwoj-Lokalny-Kierowany-przez-Spolecznosc-RLKS>

beneficjentów korzystających z doradztwa, działalność Biura została oceniona bardzo wysoko.

Stowarzyszenie, wśród beneficjentów i grantobiorców przeprowadziło badanie ankietowe. Beneficjenci bardzo dobrze oceni działalność Biura. Zdaniem beneficjentów, jest ono rozpoznawalne w środowisku lokalnym.

(dowód: akta kontroli str. 754-767, 720-753)

11. Zgodnie z § 11 Statutu Stowarzyszenia¹⁸ nabycie i stwierdzenie utraty członkostwa, następuje na podstawie uchwały Zarządu, przyjętej zwykłą większością głosów. Wzór deklaracji członkowskiej zamieszczony na stronie internetowej LGD nie zawiera daty jej złożenia. Data wpływu deklaracji członkowskiej nie była także odnotowywana przez pracowników Biura. Z przeprowadzonej w czasie kontroli NIK ankiety wśród dziewiętnastu członków Stowarzyszenia przyjętych w latach 2016-2018 wynika, że zapewniono im swobodny i niedyskryminujący dostęp do członkostwa, a uchwały Zarządu w sprawie przyjęcia do Stowarzyszenia były podejmowane w terminie około miesiąca.

(dowód: akta kontroli str. 17-26, 104, 115, 132,)

12. Do wyłącznej kompetencji Rady Stowarzyszenia, wybieranej i odwoływanej przez Walne Zebranie Członków, należał wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR i ustalanie kwoty wsparcia, zgodnie z art. 2 pkt 9 i 34 ust. 3 lit. f rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.¹⁹ Członkowie Rady spełniali wymagania określone w § 20 Statutu oraz Regulaminie Rady²⁰. Analiza protokołów posiedzeń Walnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia wykazała, że wyboru członków organu decyzyjnego dokonano zgodnie ze Statutem i Regulaminem Rady Organizacyjnej. Po zawarciu umowy ramowej walne zebranie członków Stowarzyszenia, nie dokonywało zmian w składzie Rady Organizacyjnej²¹.

(dowód: akta kontroli str. 35-42, 107, 121, 138-139, 939-962)

13. Stowarzyszenie nie zatrudniało na podstawie umów o pracę lub umów cywilnoprawnych, których przedmiotem byłoby wykonywanie obowiązków służbowych związanych z funkcjonowaniem biura, osób świadczących jednocześnie odpłatne doradztwo na rzecz podmiotów ubiegających się o wsparcie realizacji operacji w ramach LSR lub będących członkami organu decyzyjnego. Wszyscy pracownicy biura LGD, złożyli oświadczenia, z których wynika, że nie będą udzielać odpłatnych usług w zakresie doradztwa indywidualnego i zbiorowego, dotyczącego programów PROW 2014-2020.

(dowód: akta kontroli str. 182-184, 207-210, 272-295,)

14. Stowarzyszenie, zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 2 lit c) umowy ramowej oraz ustawą z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych²², zapewniło bezpieczne przechowywanie dokumentacji związanej z wyborem operacji. Biuro LGD mieści się na pierwszym piętrze budynku, drzwi wejściowe, zamykane na dwa zamki,

¹⁸ uchwała Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia Dolina Noteci nr III/15/13 z 7 listopada 2013 r., nr II/1/15 z 22 lipca 2015 r., nr III/1/15 z 28 grudnia 2015 r., nr II/2/16 z 21 czerwca 2016 r.

¹⁹ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r., str. 320, ze zm.), dalej rozporządzenie nr 1303/2013

²⁰ uchwała IV/1/16 Zarządu Stowarzyszenia „Dolina Noteci” z 29 września 2016 r.

²¹ uchwała nr III/6/15 Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia z 28 grudnia 2015 r. w sprawie powołania Członków Rady

²² Dz. U. z 2016 r. poz. 922 uodo

zabezpieczone były alarmem oraz monitoringiem. Dokumenty były przechowywane w wydzielonym, zamykanym na klucz, pomieszczeniu stanowiącym archiwum. Dostęp do danych osobowych przetwarzanych w systemach informatycznych chroniony był przez zastosowanie loginów i haseł uniemożliwiających nieuprawnione korzystanie przez osoby nieupoważnione oraz poprzez ustawienie monitorów komputerów w sposób uniemożliwiający wgląd osobom postronnym.

Zgodnie z art. 36 uodo, Stowarzyszenie opracowało dokumentację opisującą sposób przetwarzania danych osobowych oraz środki techniczne i organizacyjne zapewniające ich ochronę. Od 3 czerwca 2016 r. w Stowarzyszeniu obowiązuje Polityka Bezpieczeństwa²³, która spełnia wymagania rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r.²⁴

Zarząd²⁵, w latach 2017-2018 powołał Administratora Bezpieczeństwa Informacji (ABI), który zgodnie z art. 46b uodo²⁶ został zgłoszony Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych (GIODO). Zgodnie z obowiązującym do 25 maja 2018 r., art. 40 uodo, zgłoszono dwa spośród pięciu zbiorów danych osobowych przetwarzanych w Stowarzyszeniu. Zgłoszenie trzech pozostałych zbiorów danych na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 4, 12 i ust. 1a uodo nie było wymagane. Członkom Rady Organizacyjnej, Komisji Rewizyjnej, Zarządowi oraz pracownikom Biura LGD zapewniono szkolenie z zakresu zasad przetwarzania danych osobowych.

(dowód: akta kontroli str. 780-667)

W ramach przygotowania Stowarzyszenia do wdrożenia przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE²⁷, pismem z 24 maja 2018 r., Prezes poinformował, że: Stowarzyszenie jest w trakcie dostosowania obowiązującej Polityki Bezpieczeństwa, dnia 19 maja 2018 r. przeprowadzono szkolenie dla pracowników Biura, stażystów, Członków Zarządu Rady i Komisji Rewizyjnej Zespołu ds. monitoringu.

(dowód: akta kontroli str. 1658, 1660-1662, 1668-1670)

15. Dokumenty dotyczące wyboru i realizacji LSR nie były przechowywane poza siedzibą Stowarzyszenia. Po zawarciu umowy ramowej, Stowarzyszenie nie zmieniło siedziby i miejsca przechowywania dokumentów dotyczących wyboru i realizacji LSR.

(dowód: akta kontroli str. 5, 11, 189)

16. Stowarzyszenie współpracowało z Krajową Siecią Obszarów Wiejskich (KSOW) jako partner od 13 grudnia 2016 r. LGD aplikowało w konkursie dla partnerów KSOW na wybór operacji, które będą realizowane w 2018 r. w ramach dwuletniego Planu Operacyjnego na lata 2018-2019. Uchwałą Zarządu Województwa²⁸ został wybrany projekt Stowarzyszenia, przedmiotem którego jest udział w targach gospodarczych w Chodzieży będący formą rozpowszechniania wiedzy o możliwościach rozwoju obszarów wiejskich oraz o formach wsparcia finansowego i promocji rynku pracy. Koszty kwalifikowane²⁹ tej operacji określono na kwotę

²³ uchwała nr III/7/16 Zarządu Stowarzyszenia w sprawie przyjęcia Polityki Bezpieczeństwa w zakresie ochrony danych osobowych Stowarzyszenia Dolina Noteci, dalej Polityka Bezpieczeństwa

²⁴ w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakimi powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych Dz. U. Nr 100, poz. 1024,

²⁵ uchwałami nr III/1/17 z 10 maja 2017 r., nr II/2/18 z 13 kwietnia 2018 r.

²⁶ wg stanu prawnego obow. do dnia 25 maja 2018 r.

²⁷ Dz. Urz. UE L 119 z 4.05.2016, s. 1, (RODO)

²⁸ nr 5217/2018 z 26 kwietnia 2018 r.

²⁹ umową nr DOW/16/2018 z 7 czerwca 2018 r.

21,27 tys. zł. LGD nie prowadził żadnej korespondencji z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji.

(dowód: akta kontroli str. 1535-1540, 1575-1587)

17. Stowarzyszenie nie ma swojego przedstawiciela w Grupie Tematycznej ds. podejścia LEADER, działającej przy Grupie Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich KSOW. Stowarzyszenie jest członkiem Wielkopolskiej Sieci LGD.

(dowód: akta kontroli str. 1522, 1527)

18. W sprawozdaniu za 2017 r. z realizacji LSR nie zasygnalizowano żadnych barier w realizacji zadań związanych z wdrażaniem działania LEADER. Stwierdzono w nim, że realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiega zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą. Wskazano także, że wybierane projekty wprost proporcjonalnie wpływają na osiąganie wskaźników. Prezes, jako bariery w działalności LGD wskazał: wprowadzanie zmian i wytycznych nawet w krótkim okresie przed zakończeniem konkursów, uzależnienie od środków publicznych oraz opóźnienia w pracy Urzędu Marszałkowskiego, które mogą bezpośrednio wpływać na realizację LSR.

(dowód: akta kontroli str. 600, 1522, 1526)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W toku kontroli NIK, w sferze organizacji działalności Stowarzyszenia stwierdzone zostały okoliczności wskazujące na występowanie konfliktu interesów, które sprzyjają powstawaniu mechanizmów korupcyjnych. Czynny udział w procesie wyboru wniosków brał bowiem udział pracownik zatrudniony na szczeblu kierowniczym, który jednocześnie pozostawał w bliskich relacjach rodzinnych z przedsiębiorcą świadczącym zarobkowo usługi polegające m.in. na przygotowywaniu wniosków o dofinansowanie, w tym, będących przedmiotem rozpoznania przez LGD. W ocenie NIK, było to niezgodne art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020³⁰

Podmiot ten przygotował dla dziesięciu beneficjentów wnioski o pomoc finansową na podjęcie działalności gospodarczej, w ramach naboru 1/2016, które następnie były prezentowane przez ww. pracownika LGD na posiedzeniu Rady Organizacyjnej. Były Prezes Stowarzyszenia³¹ zeznał, że „Dyrektor Biura ma więcej pracy w wspólnej firmie z mężem” i „dużo udziela się w firmie męża”. W ocenie NIK, w sytuacji tej występuje konflikt interesów, który stanowi przejaw istnienia mechanizmów korupcyjnych. Prezes wyjaśnił, że Stowarzyszenie nie posiada uprawnień do kontrolowania i przesłuchania pracowników, a według Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Dyrektor biura nie figuruje jako osoba prowadząca działalność gospodarczą. Ponadto Prezes dodał że, żaden z beneficjentów nie złożył skargi na kierownictwo Stowarzyszenia.

(dowód: akta kontroli str. 272-278, 1281-1318, 1673-1749, 1767-1770)

2. Wynagrodzenie dyrektor Biura nie zostało ustalone przez zarząd w formie uchwały przewidzianej w Regulaminie wynagradzania pracowników³² oraz w § 16 i 18 ust. 4 Statutu Stowarzyszenia. Prezes wyjaśnił, że wynagrodzenie zostało

³⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 1480 l.j.

³¹ pełniący funkcję od 27 marca 2013 r. do 12 grudnia 2014 r.

³² uchwała II/3/13 z 10 lipca 2013 r., nr I/1/15 z 21 stycznia 2015 r., nr III/2/17 z 10 maja 2017 r. w związku z § 18 ust. 4 Statutu Stowarzyszenia

ustalone ustnie, ponieważ Zarząd nie był świadomy konieczności zachowania formy uchwały zarządu.

(dowód: akta kontroli str. 98-99, 269-271, 1525, 1532)

3. Stowarzyszenie, w okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca 2017 r., zatrudniało pracownika biurowego, dla którego nie określono kwalifikacji oraz zakresu obowiązków i odpowiedzialności, co było niezgodne z § 5 ust. 1 pkt 15 umowy ramowej. W strukturze organizacyjnej Biura LGD określonej w § 4 ust. 4 Regulaminu Biura³³, nie przewidziano takiego stanowiska. Koszt zatrudnienia tego pracownika z pochodnymi wynosił 10.564,42 zł. Prezes wyjaśnił, że pracownik został zatrudniony w związku z dużą ilością pracy w Stowarzyszeniu i brakami kadrowymi. Struktura organizacyjna Biura została w Regulaminie uzupełniona uchwałą Zarządu nr V/5/17 z 10 października 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 151,403, 1525, 1533, 1790)

*Uwagi dotyczące
badanej działalności*

1. NIK zwraca uwagę, że zweryfikowanie wypełnienia obowiązku dotyczącego zapewnienia obecności przynajmniej jednego pracownika w godzinach pracy biura, wynikającego z § 5 ust. 1 pkt 4 umowy ramowej nie było możliwe podczas pięciu dni w 2016 r. i ośmiu dni w 2017 r.³⁴ Jedynym pracownikiem obecnym wówczas w pracy była dyrektor Biura zatrudniona w nienormowanym czasie pracy (brak ustawowego obowiązku rejestracji czasu pracy). Dyrektor Biura wyjaśniła, że nie pamięta w jakich godzinach była w tych dniach w Biurze.

(dowód: akta kontroli str. 275, 322, 334, 1673)

2. W Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) ujawniono nieaktualne dane dotyczące składu komisji rewizyjnej Stowarzyszenia. W KRS ujawniono osobę, która była członkiem komisji rewizyjnej w okresie od 21 marca 2013 r.³⁵ do 28 grudnia 2015 r.³⁶ Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia dnia 28 grudnia 2015 r. odwołało ją z tej funkcji i powołało na członka Rady Organizacyjnej. Zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności³⁷ oraz § 15 ust. 2 Statutu Stowarzyszenia, nie można być jednocześnie członkiem Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady. Prezes Zarządu wyjaśnił, że w KRS wykazano dane niezgodne z postanowieniem Walnego Zebrania Członków oraz złożonym wnioskiem do KRS. Stosowna dokumentacja została ponownie przesłana do sądu. Do dnia zakończenia kontroli NIK, nie zmieniono danych w KRS.

(dowód: akta kontroli str. 7, 13, 29, 32, 35-39, 41-42, 45-64, 66-91, 1522, 1528, 1541-1554)

3. Stowarzyszenie nie w pełni zrealizowało ustalony w Planie komunikacji na I połowę 2016 r. wskaźnik, polegający na wykonaniu 150 rozmów telefonicznych, w celu poinformowania potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej głównych celach i zasadach dofinansowania. Ustalenia kontroli wykazały, że telefony wykonano do 21 członków Stowarzyszenia, którzy uchwałą Walnego Zgromadzenia dnia 28 grudnia 2015 r. ustalili treść LSR oraz do dwóch osób, którym wcześniej już udzielono doradztwa. Prezes wyjaśnił, że wykonano telefony do członków Stowarzyszenia aby poinformować ich o aktualnej sytuacji. W ocenie NIK, wykonanie telefonów do 23 osób (15%) nie może być uznane za realizację przedmiotowego wskaźnika, ze względu na to, że osoby te brały udział w ustalaniu LSR lub korzystały z doradztwa pracowników Biura, a więc znały Strategię i zasady dofinansowania.

³³ uchwała Zarządu Stowarzyszenia nr IV/1/15 z 28 grudnia 2015 r.

³⁴ od 11 do 15 lipca 2016 r. oraz 6, 7, od 13 do 16, 22, 23 marca 2017 r.

³⁵ uchwała Walnego Zebrania nr I/6/13

³⁶ uchwała Walnego Zebrania nr III/5/15

³⁷ Dz. U. z 2018 r. poz.140 (ustawa o RLKS)

(dowód: akta kontroli str. 642, 658-661, 1524, 1531)

4. NIK zwraca uwagę, że udzielanie doradztwa osobom niepełnosprawnym³⁸ może być utrudnione w związku z właściwościami obiektu siedziby LGD oraz wyborem miejsca prowadzenia szkoleń w budynkach, które nie zostały dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Biuro Stowarzyszenia mieści się na pierwszym piętrze budynku, który nie został wyposażony w środki techniczne wspomagające przemieszczanie się osób niepełnosprawnych. Wszystkie szkolenia przewidziane w Planie komunikacji zorganizowano w budynku, który nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Prezes przyznał, że „pod tym względem nie jest to rewelacyjne miejsce” oraz wskazał na ograniczone możliwości wyboru lokalizacji. Prezes wyjaśnił, że w siedzibie Biura, doradztwa udzielono jednej osobie niepełnosprawnej, dlatego by porozmawiać z tą osobą pracownik schodził na dół. Do wyjaśnień dołączono także pozytywną opinię beneficjentki. Wyjaśniono, że szkolenia są organizowane w Urzędzie Miasta Chodzieży, ponieważ Stowarzyszenie nie ponosi opłat za wynajęcie sali, a na drzwiach wejściowych do budynku umieszcza się informację z nr telefonu do obsługi Stowarzyszenia, która czuwa nad jego przebiegiem i jest gotowa pomóc osobie niepełnosprawnej.

(dowód: akta kontroli str. 340-342, 642-647, 655, 1588-1589, 1626, 1628-1629, 1631, 1658, 1660)

5. Członkowie Rady Organizacyjnej LGD potwierdzili fakt zapoznania się z obowiązującą od 3 czerwca 2016 r. Polityką Bezpieczeństwa prawie dwa lata po jej wprowadzeniu przez Zarząd Stowarzyszenia, tj. dopiero na szkoleniu w dniu 19 maja 2018 r. Prezes wyjaśnił, że faktycznie, członkowie Rady zapoznali się z tym dokumentem podczas szkolenia w dniu 18 sierpnia 2016 r., ale w związku z tym, że było ono wyjazdowe, pracownik zapomniał zabrać przygotowanego formularza.

(dowód: akta kontroli str. 848-849, 1658, 1662)

6. NIK wskazuje, że częsta rotacja pracowników nie sprzyja stabilności zatrudnienia w Biurze. Od dnia zawarcia umowy ramowej, na stanowisku specjalisty ds. LSR oraz specjalisty ds. administracji i promocji, zatrudnionych było kolejno dziewięć osób, które średnio pracowały w Stowarzyszeniu przez niecałe trzy miesiące.

(dowód: akta kontroli str. 296-300)

7. NIK zwraca uwagę, że statutowa konstrukcja wyboru członków organu decyzyjnego, o którym mowa w rozporządzeniu nr 1303/2013, może ograniczać kompetencje Walnego Zebrania Członków tylko do wyboru osób zaproponowanych przez Zarząd, co mogło ograniczać kompetencje Walnego Zebrania Członków określone w art. 4 ust. 4 ustawy o RLKS. Ze Statutu wynika, że do kompetencji Zarządu należy składanie wniosków do Walnego Zebrania Członków w sprawie powoływania członków Rady i jej przewodniczącego, a kompetencją Walnego Zebrania Członków jest wybór i odwołanie członków Rady.

(dowód: akta kontroli str. 120)

Ocena cząstkowa

LGD było organizacyjne przygotowanie do realizacji inicjatywy LEADER w ramach PROW 2014-2020. LGD zorganizowała i wyposażała biuro oraz zatrudniała w nim pracowników w wymaganym minimalnym wymiarze etatów. Pracownicy Biura świadczyli bezpłatne doradztwo w zakresie uzyskania dofinansowania w ramach PROW 2014-2020. Stowarzyszenie zapewniło swobodny dostęp do członkostwa w LGD oraz wybór członków organu decyzyjnego. W toku kontroli NIK, stwierdzone zostały jednak okoliczności wskazujące na występowanie konfliktu interesów, które

³⁸ pomoc finansową na rozpoczęcie działalności otrzymała tylko jedna osoba niepełnosprawna

sprzyjają powstawaniu mechanizmów korupcyjnych. Ponadto, w Stowarzyszeniu zatrudniano pracownika biurowego na stanowisku, które nie było przewidziane w strukturze organizacyjnej. Tym samym, w sposób formalny, nie określono dla niego minimalnych kwalifikacji i zakresu obowiązków.

2. Przestrzeganie postanowień umowy

1. Stowarzyszenie sporządziło i przekazało Zarządowi Województwa sprawozdania z realizacji LSR za lata 2016-2017, w terminie wskazanym w § 5 ust. 1 pkt 23 lit. c) umowy ramowej. Sprawozdanie za 2016 r. po korekcie rzeczowej realizacji wskaźników obowiązujących w PROW 2014-2020 zostało zaakceptowane przez Zarząd Województwa. W sprawozdaniu z realizacji LSR za 2017 r. trzykrotnie³⁹ skorygowano między innymi: zgodność z aktualną wersją LSR, informacje o przeprowadzonych kontrolach, finansową realizację celów oraz przedsięwzięć, rzeczową realizację wskaźników obowiązkowych w zakresie PROW 2014-2020. Stowarzyszenie, uzupełnień dokonało w wyznaczonych terminach.

(dowód: akta kontroli str. 592-620)

2. Kontrolą objęto wybór operacji podczas naboru 1/2016, realizujących cele LSR na działania w zakresie podejmowania działalności oraz rozwoju działalności gospodarczej. Termin naboru wniosków, zgodnie z art. 19 ust. 1 i 2 ustawy o RLKS, ustalono z Zarządem Województwa⁴⁰. Ogłoszenie o naborze wniosków zamieszczono na stronie internetowej Stowarzyszenia nie wcześniej niż 30 dni i nie później niż 14 dni, przed planowanym terminem rozpoczęcia składania wniosków, co było zgodne z art. 19 ust. 3 ustawy o RLKS.

(dowód: akta kontroli str. 1072-1080)

Limit dostępnych środków finansowych na wsparcie operacji w ramach LSR wynosił 2.000 tys. zł na podejmowanie działalności i 1.000 tys. zł na rozwój działalności; wpłynęło odpowiednio 34 i 11 wniosków o dofinansowanie, w których wnioskodawcy ubiegali się o kwotę wsparcia odpowiednio 1.650 tys. zł, (co stanowiło 82,50% limitu dostępnych środków) i 1.990 tys. zł (190%). Rada do dofinansowania wybrała 33 wnioski na podejmowanie działalności gospodarczej i 4 na rozwój działalności, a kwota udzielonego wsparcia finansowego ogółem tych wnioskodawców wynosiła odpowiednio 1.650 tys. zł, (co stanowiło 100% limitu dostępnych środków) i 999.176 zł (99,9%). Do dnia 31 marca 2018 r. Zarząd Województwa zawarł z 30 beneficjentami umowy na łączną kwotę 1.450 tys. zł, (co stanowi 72% dostępnego limitu środków finansowych) na podejmowanie działalności, trzem wnioskodawcom odmówił udzielenia wsparcia, a jeden wniosek został wycofany). Na rozwijanie działalności gospodarczej do 31 marca 2018 r. Zarząd Województwa zawarł z czterema wnioskodawcami umowy o udzielenie wsparcia finansowego na kwotę 999.176 zł, co stanowi 99% dostępnego limitu środków finansowych. Żaden wnioskodawca nie złożył protestu.

(dowód: akta kontroli str. 977-979)

Kontrola postępowania w sprawie wyboru operacji, których przedmiot stanowiły podejmowanie nowej działalności oraz rozwój działalności wykazała, że:

- wybrane operacje realizują cele LSR,
- wyboru operacji dokonano zgodnie z art. 21 do 23 ustawy RLKS, co było także zgodne z § 5 ust. 1 pkt 10 umowy ramowej,

³⁹ pisma Zarządu Województwa z 12 marca 2018 r., 13 kwietnia 2018 r. oraz 23 maja 2018 r.

⁴⁰ pismem Stowarzyszenia z 6 września 2016 r.; akceptacja przez Zarząd Województwa pismem z 12 października 2016 r.

- Rada zapewniła na poziomie wyboru operacji, aby władza publiczna ani żadna z grup interesu nie posiadała więcej niż 49% praw głosu, stosownie do art. 32 ust. 2 lit b) oraz art. 34 ust. 3 lit. b) rozporządzenia UE 1303/2013,
- prowadzono rejestr interesów członków Rady, a poszczególni jej członkowie składali deklaracje bezstronności,
- zgodnie z postanowieniami § 5 ust. 1 pkt 11 umowy ramowej, Rada stosowała procedury i oceny operacji oraz lokalne kryteria wyboru operacji.

(dowód: akta kontroli str. 868-876, 1013-1415)

W sprawie stosowanych kryteriów ocen wniosków o udzielenie wsparcia na realizację operacji, Przewodniczący Rady wyjaśnił, że Rada, zgodnie z założeniami LSR definiuje:

- trwałą niepełnosprawność - jako uszkodzenie trwałe, a nie okresowe, które niekoniecznie może powodować niezdolność do pracy;
- korzystanie z rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska i podnoszenie świadomości ekologicznej - jako wszelkie działania, które w pośredni bądź bezpośredni sposób wpłyną na ochronę środowiska i są prawidłowo opisane w dokumentach złożonych przez wnioskodawcę;
- działalność innowacyjną - jako nowatorskie podejście na terenie czterech gmin działania LGD.

Według wyjaśnień Przewodniczącego, Rada wypełnienie tych kryteriów weryfikuje poprzez: wiedzę własną; dobrą znajomość terenu, zgodnie z założeniami inicjatywy oddolnej; ogólne zasoby – Internet; oświadczenia wnioskodawców złożone na formularzu oceny własnej. Ustalenia kontroli wykazały, że wnioskodawcy nie załączali dokumentacji potwierdzającej spełnianie kryteriów, a Rada nie prosiła o ich uzupełnienie.

(dowód: akta kontroli str. 485-501, 1775-1776)

Pomoc finansową na podejmowanie oraz rozwój działalności gospodarczej w ramach kontrolowanego naboru otrzymało 51 członków Stowarzyszenia, w tym jeden członek zarządu (1,6% złożonych wniosków) w kwocie 50 tys. zł. Zgodnie z procedurą jeden członek Rady zgłosił powiązanie z firmą produkującą styropian, co został uwzględnione w rejestrze interesów Rady.

Dofinansowanie na rozwój działalności gospodarczej otrzymała m.in. osoba pozostająca w stosunkach rodzinnych z pracownikiem Stowarzyszenia, zatrudnionym na stanowisku kierowniczym. Wniosek ten otrzymał 127 punktów i na liście wybranych operacji zajął drugie miejsce. Inwestycję polegającą na budowie budynku usługowo – biurowego, zaplanowano na nieruchomości stanowiącej przedmiot ich współwłasności. Dyrektor Biura przed naborem wniosków udzieliła wnioskodawcy indywidualnego doradztwa poza siedzibą Stowarzyszenia. W regulacjach wewnętrznych LGD nie określono sposobu postępowania w takich przypadkach. Prezes wyjaśnił, że podczas naboru 1/2016 regulacje dotyczące unikania konfliktu interesów dotyczyły tylko członków Rady. Po tym naborze wniosków zgodnie z wytycznymi ministerstwa⁴¹ wprowadzono obowiązek składania deklaracji bezstronności przez wszystkie osoby obecne na posiedzeniu Rady także przez pracowników, członków zarządu i gości. Zarząd Stowarzyszenia w wskazanym zakresie 31 października 2017 r. zmienił procedurę wyboru i oceny wniosków⁴².

(dowód: akta kontroli str. 7,13, 416- 469, 978-979, 1160-1163, 1254, 1412-1433, 1823, 1825)

⁴¹ wytyczne Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 6/4/2017 z 2 października 2017 r.

⁴² uchwała nr V/4/17 z 31 października 2017 r.

3. Stowarzyszenie przekazało Zarządowi Województwa ewidencję udzielanego doradztwa wraz z wnioskami o przyznanie pomocy oraz dokumentacją potwierdzającą dokonanie wyboru operacji, w terminie zgodnym z art. 23 ust. 1 ustawy o RLKS, tj. do 7 dni, od dnia dokonania wyboru operacji.

(dowód: akta kontroli str. 1016)

4. Stowarzyszenie zgodnie, z § 5 ust. 1 pkt 3 umowy ramowej utrzymywało i aktualizowało stronę internetową, na której systematycznie aktualizowało informacje dotyczące LGD, LSR, naborów wniosków o przyznanie pomocy przyczyniających się do realizacji LSR oraz wyników naborów. Informacje te na stronie internetowej zamieszczano najpóźniej w ciągu ośmiu dni od zdarzenia.

(dowód: akta kontroli str. 211)

*Ustalona
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość.

W ocenie NIK, sposób organizacji pracy Biura LGD i Rady nie daje gwarancji bezstronności przy wyborze przez członków Rady operacji finansowanych ze środków PROW, co było niezgodne z zasadą wyrażoną art. 37 ust. 1 o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020. Ustalenia kontroli wykazały, że podczas posiedzenia Rady Organizacyjnej:

- a) wyłącznie jeden pracownik prezentował wszystkie wnioski o pomoc finansową na podjęcie działalności gospodarczej, w tym dziesięć (29% wniosków złożonych na to działanie) przygotowanych przez powiązanego z nim rodzinnie przedsiębiorcę prowadzącego zarobkową działalność w zakresie m.in. przygotowania wniosków o płatność;
- b) wszystkie wnioski o pomoc finansową na rozwijanie działalności, w tym wniosek przedsiębiorcy powiązanego rodzinnie z pracownikiem Stowarzyszenia zajmującym stanowisko kierownicze, były prezentowane przez Specjalistę ds. administracji i promocji⁴³. Pracownik przesłuchany w charakterze świadka zeznał, że „w przerwie posiedzenia Rady dowiedział się, że ma zrelacjonować Radzie Organizacyjnej wnioski na rozwijanie działalności gospodarczej”. Prezentacja tych wniosków ograniczyła się do odczytania przygotowanego już wcześniej i zaakceptowanego przez ww. członka kierownictwa materiału czyli przyznanej punktacji i uzasadnień do uchwał Rady Organizacyjnej”.

Zdaniem NIK, wdrożenie przez LGD odpowiednich rozwiązań zapewniających przejrzystość procedur w tego rodzaju sytuacjach, sprzytałoby eliminacji mogących się nasuwać wątpliwości co do zachowania zasady jawności i równego traktowania podmiotów ubiegających się o dofinansowanie.

(dowód: akta kontroli str. 272-278, 296, 1675-1681, 1684-1686, 1281-1353, 1416-1433)

Ocena cząstkowa

LGD przestrzegała postawień umowy ramowej. W ocenie NIK, do dofinansowania wybierane były operacje, które w optymalnym stopniu przyczyniały się do realizacji LSR. NIK negatywnie ocenia jednak brak procedur gwarantujących bezstronność

⁴³ zatrudnionego w okresie od 1 sierpnia 2016 r. do 30 czerwca 2017 r.

osób uczestniczących w procesie przygotowania Rady i rozpoznawania wniosków o pomoc finansową.

3. Efekty rozdysponowania środków przeznaczonych na inicjatywę LEADER w ramach PROW 2014-2020.

1. Wysokość środków finansowych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR ustalono na 1,5 mln euro, co przy kursie 4 zł/euro stanowiło 6,0 mln zł. Na wsparcie na wdrażanie projektów współpracy do 2018 r. przewidziano w ramach PROW kwotę 30,0 tys. euro, co przy kursie 4 zł/euro stanowiło kwotę 120,0 tys. zł ze środków EFRROW⁴⁴. Wysokość środków finansowych na wsparcie funkcjonowania LGD ustalono na 362,50 tys. euro, co przy kursie 4 zł/euro stanowiło 1,45 mln zł.

Wyrażony w procentach iloraz kwoty wsparcia kosztów bieżących i aktywizacji, o których mowa w art. 35 ust. 1 lit. d) i e) rozporządzenia nr 1303/2013 oraz kwoty wsparcia wdrażania operacji w ramach LSR, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1303/2013, przysługujących w ramach LSR realizowanej przez LGD, wynosił 20% i był zgodny z art. 35 ust. 2 rozporządzenia nr 1303/2013⁴⁵ i z PROW (pkt 8.2.14.3.3.6.).

Zaplanowano udzielenie wsparcia operacji realizowanych w ramach budżetu LSR⁴⁶ dotyczących:

- rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej 1.483 tys. zł,
- poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy, w tym między tworzenia i rozwoju przedsiębiorczości oraz wprowadzenia nowych technologii 3.299 tys. zł,
- rozwoju infrastruktury społeczno-kulturalnej i rekreacyjno-sportowej 1.232 tys. zł.

Środki finansowe przyznane na wsparcie funkcjonowania Stowarzyszenia zaplanowano na:

- koszty bieżące w kwocie 1.420 tys. zł, do 31 marca 2018 r. wydano 271 tys. zł
- aktywizacja w kwocie 30,0 tys. zł, do 31 marca 2018 r. wydatki zrealizowano w kwocie 13,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 364, 400-401)

W okresie objętym kontrolą (według stanu na 31 marca 2018 r.):

- przeprowadzono cztery nabory. Dostępne w ich ramach środki finansowe na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR wynosiły 5.400 tys. zł, kwota wsparcia z wniosków wybranych przez Radę 4.961 tys. zł (82% dostępnych środków), a środki rozdysponowane w zawartych umowach o przyznaniu pomocy 4.761 tys. zł (88%); Kwota wsparcia ogółem, o którą ubiegali się wnioskodawcy w ramach ww. naborów wynosiła 6.027 tys. zł, co stanowiło 111% dostępnych środków;
- łącznie, przez Radę, do dofinansowania zostało wybranych 69 (na 80 złożonych) wniosków (82%) na kwotę 4.961 tys. zł, w tym 991 tys. zł niemieszczących się w limicie środków finansowych wskazanych w ogłoszeniu, z tego na:
 - o podejmowanie działalności gospodarczej (§ 2 ust. 1 pkt 2. lit. a rozporządzenia w sprawie wsparcia operacji LSR⁴⁷): 34 wnioski na

⁴⁴ Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich wspierający europejską politykę rozwoju obszarów wiejskich.

⁴⁵ według art. 35 ust. 2 rozporządzenia nr 1303/2013, wsparcie kosztów bieżących i kosztów animowania, o których mowa w ust. 1 lit. d) i e) nie może przekroczyć 25% całkowitych wydatków publicznych poniesionych w ramach LSR

⁴⁶ dolanoteci.com.pl/wp-content/uploads/2014/04/LSR2016v8.pdf

⁴⁷ rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania "Wsparcie na wdrażanie operacji w

kwotę 1.650 tys. zł, z czego 30 otrzymało wsparcie ZW⁴⁸ w wysokości 1.450 tys. zł, w przypadku trzech, ZW odmówił dofinansowania, a jeden wniosek nie spełniał warunków formalnych;

- o rozwijanie działalności gospodarczej (§ 2 ust. 1 pkt 2. lit. c rozporządzenia w sprawie wsparcia operacji LSR): 11 wniosków na kwotę 1.990 tys. zł, z tego cztery wnioski otrzymały wsparcie ZW w wysokości 999 tys. zł, siedem wniosków spełniających wymagania do otrzymania dofinansowania nie zmieściło się w limicie środków wskazanych w ogłoszeniu;
 - o budowę lub przebudowę ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej (§ 2 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia w sprawie wsparcia operacji LSR): 17 wniosków na kwotę 1.720 tys. zł, z których 14 otrzymało wsparcie ZW w wysokości 1.720 tys. zł (dwóm wnioskom ZW odmówił wsparcia, jeden został wycofany);
 - o promowanie obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych (§ 2 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia w sprawie wsparcia operacji LSR): 18 wniosków o wartości 667 tys. zł, z których wsparcie ZW otrzymało 16 wniosków na kwotę 592 tys. zł, co stanowi 98% dostępnego limitu (dwa wnioski nie zostały wybrane przez Radę).
- pięciu wnioskodawcom ZW odmówił wsparcia, jeden wniosek został wycofany,
 - cztery wnioski nie zostały wybrane do dofinansowania przez Radę⁴⁹, w ramach poszczególnych naborów, na łączną kwotę 991 tys. zł (wartość wsparcia, o które ubiegali się wnioskodawcy),
 - trzy wnioski złożone przez członków Zarządu oraz przez pracowników Biura LGD i ich osoby bliskie: wnioskowane wsparcie dla tych osób stanowiło 399 tys. zł (co stanowi 13% dostępnego limitu środków), Rada wszystkie wnioski wybrała do dofinansowania. Wszyscy troje beneficjenci byli członkami Stowarzyszenia.

(dowód: akta kontroli 977-983)

2. Stowarzyszenie, wszystkie nabory przeprowadziło zgodnie z harmonogramem, co było zgodne z § 5 ust. 1 pkt 9 umowy ramowej. Ogłoszenia w terminie wymaganym przez art. 19 ust. 3 ustawy o RLKS tj., nie wcześniej niż 30 dni i nie później niż 14 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia naboru wniosków zamieszczano na własnej stronie internetowej.

(dowód: akta kontroli 413, 1073)

3. Na koniec 2017 r.⁵⁰ rzeczowa realizacja zakontraktowanych wskaźników obowiązujących w PROW 2014-2020 w odniesieniu do poddziałania 19.2 przedstawiała się następująco:

1) cel szczegółowy 1.1 Rozwój infrastruktury turystycznej: planowana pomoc w ramach LSR w kwocie 1.178 tys. zł, przyznana pomoc wynosi 919 tys. zł, co oznaczało realizację budżetu LSR w tym przedsięwzięciu na poziomie 77%.

Wskaźniki produktu wynosiły:

- liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej: na planowane 12 szt. zrealizowano 11, co stanowi 91% poziomu realizacji;

ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Dz. U. z 2017 r. poz. 772 ze zm.

⁴⁸ Zarząd Województwa Wielkopolskiego

⁴⁹ łączna liczba niewybranych wniosków, zarówno z powodów formalnych, jak i merytorycznych.

⁵⁰ według korekty złożonej do ZW dnia 15 czerwca 2018 r.

- liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej: na planowaną jedną szt., zrealizowano jedną szt., co stanowi 100% poziomu realizacji,
- 2) cel szczegółowy 1.2 promocja turystyczna obszaru, planowana pomoc w ramach LSR w wysokości 305 tys. zł, przyznana pomoc wynosi 305 tys. zł, co oznacza realizację w 100% budżetu LSR na to przedsięwzięcie. Wskaźniki produktu wynosiły:
- zorganizowanie wydarzeń/imprez zaplanowano osiem szt. zrealizowano pięć szt., co stanowi 62%;
 - stworzenie lub przebudowanie strony internetowej promujące działania turystyczne zaplanowano dwie szt. i zrealizowano dwie szt., co stanowi 100%,
 - liczba publikacji na temat turystyki na obszarze LGD cztery zaplanowano, a zrealizowano pięć (125%),
- 3) cel szczegółowy 1.3 ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu planowana pomoc w ramach LSR w kwocie 5 tys. zł, realizacja budżetu wynosi 0, ponieważ w planie działania określono realizację na 2019 r. Wskaźniki produktu ustalono - liczbę operacji promujących ochronę środowiska i przeciwdziałających zmianom klimatu docelowo dwa – osiągnięto zero.
- 4) cel szczegółowy 2.1 tworzenie i rozwój przedsiębiorczości, planowana pomoc w ramach budżetu LSR w kwocie 3.299 tys. zł, przyznana pomoc w kwocie 2.449 tys. zł, co oznacza realizację w 74% budżetu LSR na to przedsięwzięcie. Wskaźniki produktu wynosiły:
- liczba zrealizowanych operacji polegająca na utworzeniu nowego przedsięwzięcia: zaplanowano 40 szt., zrealizowano 29 szt., co stanowi 72%,
 - liczba utworzonych miejsc pracy: zaplanowano 10 szt. i zrealizowano 10 szt., co stanowi 100%,
 - liczba utrzymanych miejsc pracy: zaplanowano cztery szt., zrealizowano cztery szt. (100%),
 - liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa: zaplanowano cztery szt., zrealizowano cztery szt. (100%),
 - liczba zaplanowanych projektów współpracy: zaplanowano dwa, zrealizowano jeden, co stanowi 50%,
 - liczba zaplanowanych operacji ukierunkowanych na innowacje: zaplanowano 10 szt. i zrealizowano 10, co stanowi 100%,
 - liczba operacji ukierunkowanych na ochronę środowiska i podnoszenie świadomości ekologicznej: zaplanowano trzy szt., zrealizowano trzy szt., 100%,
- 5) cel szczegółowy 3.1 rozwój infrastruktury społeczno-kulturalnej i rekreacyjno-sportowej: planowana kwota pomocy w ramach LSR 1.222 tys. zł, przyznana pomoc wyniosła 842 tys. zł, co oznacza realizację 68% budżetu LSR na to przedsięwzięcie. Wskaźniki produktu: zaplanowano 16 szt. nowych obiektów infrastruktury społeczno-kulturalnej i rekreacyjno-sportowej, zrealizowano 9 szt. (56%),
- 6) cel szczegółowy 3.2 wzmocnienie kapitału społecznego: planowana, kwota pomocy w ramach budżetu LSR wynosi 320 tys. zł, przyznana pomoc 7,5 tys. zł, co oznacza realizację w 2% budżetu LSR na to przedsięwzięcie. Wskaźniki produktu wynosiły:
- liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa: zaplanowano 100 szt., wykonano 100%,
 - liczba spotkań wydarzeń adresowanych do mieszkańców: zaplanowano 16 szt., wykonano 10 szt., co stanowi 62,5%,

- liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD: zaplanowano 24, wykonano 24, (100%),
- liczba wydarzeń/impres: zaplanowano sześć szt., na dzień wykonano 0 szt., termin realizacji zaplanowano na 2019 r.

Łącznie, na 31 grudnia 2017 r.:

- zrealizowano 30 operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa,
- zrealizowano cztery operacje dotyczące rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa,
- utworzono 48 miejsc pracy,
- zrealizowano 28 operacji ukierunkowanych na innowacje,
- zrealizowano jeden projekt współpracy.

Na 31 grudnia 2017 r. nie zrealizowano operacji polegającej na utworzeniu nowych miejsc noclegowych.

(dowód: akta kontroli 593-594)

4. Finansowa realizacja celów w ramach budżetu LSR, wynosi:

- 82% rozszerzenie zrównoważonej działalności społecznej ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju turystyki i ochrony zasobów;
- 74% poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy;
- 55% poprawienie jakości życia i stworzenie warunków do dalszego harmonijnego rozwoju lokalnej społeczności.

Według stanu na koniec 31 maja 2018 r. LGD:

- osiągnęła, co najmniej 40% poziomu każdego ze wskaźników produktu, które zostały przewidziane do realizacji w LSR w latach 2016-2018,
- nie wykorzystwała, co najmniej 60% środków finansowych przeznaczonych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR w latach 2016-2018 (wykorzystano 1,100 tys. zł, co stanowi 18,33%).

(dowód: akta kontroli 593-594, 975, 977-978)

Według ewaluacji wewnętrznej, przeprowadzonej 26 stycznia 2018 r., w formie warsztatu refleksyjnego, realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiega zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą. W związku z tym nie istnieje zagrożenie nieosiągnięcia wskaźników.

(dowód: akta kontroli 600)

5. Urząd Marszałkowski nie dokonywał oceny efektywności realizacji LSR.

(dowód: akta kontroli str. 984)

6. W zakresie przestrzegania umowy ramowej, ZW przeprowadził w Stowarzyszeniu dwie kontrole⁵¹. Kontrola z dnia 14 września 2017 r. ustaliła, że:

- ewidencja upoważnień do przetwarzania danych osobowych nie zawierała identyfikatora, w sytuacji gdy dane są przetwarzane w systemie informatycznym,
- nie udzielono upoważnień do przetwarzania danych osobowych dla członków rady stowarzyszenia,
- karty udzielonego doradztwa nie zawierają wszystkich pól,
- informacje dla wnioskodawców nie zawierały uzasadnienia oceny odnoszącej się do kryteriów wyboru oraz informacji, czy operacja mieści się w limicie środków.

Stowarzyszenie, pismem z 31 marca 2018 r., poinformowało o wykonaniu zaleceń oraz rekomendacji.

(dowód: akta kontroli 920-938)

7. Urząd Marszałkowski zawarł umowę o przyznanie pomocy na wsparcie funkcjonowania LGD w dniu 19 lipca 2016 r. W umowie postanowiono, że operacja

⁵¹ 15 grudnia 2016 r. oraz 14 września 2017 r.

zostanie zrealizowana do 31 marca 2023 r., a przyznana pomoc stanowi 20% stawki, o której mowa w § 14 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji, co stanowi 1.450 tys. zł. Na podstawie § 4 ust. 7 tej umowy, w dniu 5 sierpnia 2016 r. Stowarzyszenie, na wydzielony rachunek bankowy otrzymało 525 tys. zł.

Wydatki do dnia 31 marca 2018 r. wynosiły 284,68 tys. zł, co stanowi 54% otrzymanych środków finansowych i 20% ogólnej kwoty przyznanych środków do końca 2023 r.

Stowarzyszenie poniosło następujące wydatki:

- 199,40 tys. zł, co stanowi 70% ogółu kosztów wydatkowano na wynagrodzenia i inne świadczenia dla pracowników biura Stowarzyszenia,
- 48,47 tys. zł (17% ogółu) stanowiły koszty utrzymania biura oraz zakup wyposażenia, usług i materiałów do jego prowadzenia,
- 9,61 tys. zł (3,5%) stanowiły koszty public relations,
- 8,61 tys. zł (3%) wydatkowano na podróże służbowe (pracowników biura, członków organów Stowarzyszenia),
- 7,5 tys. zł wydatkowano na organizację szkoleń, spotkań i warsztatów dla społeczności lokalnej,
- 5,67 tys. zł (2%) wydatkowano na wynagrodzenia członków Rady,
- 4 tys. zł (1,5%) stanowiły koszty organizacji szkoleń dla LGD i pracowników Biura,
- 1,36 tys. zł (0,5%) stanowiły koszty finansowe.

(dowód: akta kontroli str. 973-974)

*Ustalona
nieprawidłowość*

*Uwagi dotyczące
badanej działalności*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1. NIK zwraca uwagę, że wynajmowane przez Stowarzyszenie od 30 sierpnia 2015 r. pomieszczenia biurowe wyposażone były w bezprzewodowy Internet dostarczany przez właściciela lokalu, za dostawę którego Stowarzyszenie nie ponosiło dodatkowych opłat. Stowarzyszenie dnia 30 listopada 2016 r. zawarło z lokalnym dostawcą, umowę na czas nieokreślony o świadczenie usługi dostępu do sieci Internet. Roczny koszt tej usługi wynosił 600,00 zł.

Prezes Stowarzyszenia wyjaśnił, że zawarcie kolejnej umowy na tą samą usługę było spowodowane problemami z dostępem do sieci Internetu dostarczanego przez różnych operatorów. Dopiero zainstalowany przez lokalnego dostawcę wysięgnik rozwiązał problem z niedziałającym Internetem. Wielokrotne testowanie w czasie kontroli Internetu dostarczanego przez właściciela wynajmowanego lokalu, nie wykazało zakłócenia sygnału ani przerw w dostarczaniu usługi Internetu. Prędkość Internet dostarczanego przez oba podmioty wynosiła 20 MB.

(dowód: akta kontroli str. 189-194, 265-266, 1526, 1530)

2. NIK zwraca uwagę, że uzasadnienia dwóch nagród⁵² dla dyrektor Biura w łącznej wysokości 10,0 tys. zł⁵³, będącej członkiem zarządu za: wyjątkowe osiągnięcia w pracy zawodowej, upowszechnianie i promocję LGD poza obowiązkami służbowymi oraz wkład pracy ponad ustalone w umowie normy godzinowe, są nie zgodne ze stwierdzonym stanem faktycznym. Wskazać bowiem należy, że osoba zatrudniona na tym stanowisku posiadała nienormowany czas pracy. Prezes przyznał, że „ciężko byłoby w tym przypadku przyznać nagrodę za nadgodziny”. Do wyjaśnień załączono dyplomy i podziękowania lokalnych podmiotów za współpracę (także będących członkami Stowarzyszenia), jednak w wyjaśnieniach nie wskazano wyjątkowych osiągnięć w pracy zawodowej, które miałyby uzasadniać przyznane nagrody.

⁵² Udzielonych na podstawie punktu IV uchwały nr I/1/15 Zarządu stowarzyszenia z dnia 21 stycznia 2015 r. w sprawie zatwierdzenia dokumentu regulującego wynagradzania pracowników Stowarzyszenia

⁵³ 24 listopada 2016 r. i 17 lutego 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 237-238, 1572-1573, 1627, 1630, 1640-1650)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie efekty rozdysponowania przez Stowarzyszenie środków przeznaczonych na inicjatywę LEADER w ramach PROW 2014-2020, które były zgodne z przyjętymi założeniami w LSR. Stowarzyszenie zrealizowało harmonogram planowanych naborów wniosków o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji w ramach LSR, umożliwiło przeprowadzenia kontroli wdrażania działania LEADER oraz wykonało zalecenia pokontrolne Zarządu Województwa. Wydatki na funkcjonowanie LGD mieściły się w katalogu określonym w art. 35 ust. 1 lit. d) rozporządzenia 1303/2013.

4. Sprawdzenie realizacji wniosków pokontrolnych zawartych w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 21 stycznia 2015 r., w związku z kontrolą "Wykorzystania środków publicznych przez Stowarzyszenie "Dolina Noteci" ze szczególnym uwzględnieniem aspektów organizacyjnych i gospodarki finansowej" (S/14/009)

Stowarzyszenie, pismem z dnia 11 lutego 2015 r. poinformowało Delegaturę NIK w Poznaniu o podjęciu działań na rzecz realizacji wszystkich wniosków pokontrolnych sformułowanych w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 21 stycznia 2015 r., w tym w szczególności o:

- wypłacaniu wynagrodzeń pracownikom Biura w terminach ustalonych w zawartych z nimi umowach,
- terminowym opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne i zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych od wypłaconych wynagrodzeń,
- terminowym zgłaszaniu do ubezpieczenia społecznego,
- zawieraniu umów z pracownikami i kontrahentami zgodnie z zasadami reprezentacji określonymi w statucie,
- zaktualizowaniu umów z pracownikami na wykorzystywanie samochodów prywatnych do celów służbowych,
- uzupełnieniu i bieżącym aktualizowaniu polityki rachunkowości,
- podjęciu działań naprawczych dotyczących doprowadzenia do zgodnego z przepisami ustawy Kodeks cywilny uregulowania kwestii zobowiązań Stowarzyszenia z tytułu niespłaconych pożyczek od osób fizycznych.

*Ustalona
nieprawidłowość*

Ustalenia niniejszej kontroli wskazują na to, że Stowarzyszenie nie zrealizowało siedmiu, spośród trzynastu wniosków pokontrolnych NIK, sformułowanych po kontroli S/14/009.

Stwierdzono, że:

1. W okresie od 17 maja 2016 r. do 30 kwietnia 2018 r., w 39 przypadkach, pracownikom Biura Stowarzyszenia wypłacane były wynagrodzenia z opóźnieniem wynoszącym od 1 do 11 dni w stosunku do terminu określonego w umowach o pracę. We wszystkich tych umowach ustalone zostało, że wynagrodzenie płatne będzie ostatniego dnia roboczego danego miesiąca kalendarzowego. Prezes wyjaśnił, że opóźnienia wynikały z konieczności podpisania przelewów przez dwóch członków zarządu Stowarzyszenia, a w związku z pełnieniem przez nich wielu innych funkcji i pracy zawodowej, nie są oni dostępni w każdym terminie. W czasie aktualnej kontroli, z pracownikami zawarto porozumienia dotyczące terminu wypłaty wynagrodzenia do dziesiątego roboczego dnia danego miesiąca za miesiąc poprzedni.

(dowód: akta kontroli str. 242-265, 273, 280, 289, 1525, 1533, 1597-1625)

2. Z zestawienia sporządzonego przez Księgową Stowarzyszenia⁵⁴ wynikało, że w okresie dwóch lat, od 17 maja 2016 r. do 21 maja 2018 r. w 12 przypadkach składki na ubezpieczenie społeczne pracowników zostały naliczone i opłacone po upływie od dwóch do 63 dni od obowiązującego terminu określonego w art. 46 ust. 1 oraz 47 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o ubezpieczeniu społecznym⁵⁵. Obowiązek sporządzania w imieniu i na rzecz Stowarzyszenia zeznań i deklaracji podatkowych oraz dokumentacji kadrowo-płacowej z należytą starannością i w sposób zgodny z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, zgodnie z umową o świadczenie usług księgowych⁵⁶, spoczywał na księgowej.

(dowód: akta kontroli str. 182, 1592, 1595-1596)

3. W okresie od 17 maja 2016 r. do 21 maja 2018 r., w sześciu przypadkach, zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych z tytułu wynagrodzeń pracowników LGD, zostały przekazane po upływie od 1 do 8 dni od terminu⁵⁷, o którym mowa w art. 31 i 38 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych⁵⁸. Natomiast podatek za miesiąc marzec 2018 nie został naliczony, pobrany i przekazany do dnia sporządzenia zestawienia, tj. do 21 maja 2018 r.

Księgowa przyznała, że podatek za marzec 2018 r. nie został uregulowany oraz stwierdziła, że w kwestii terminów zapłaty ZUS i podatku nie posiada wiedzy na temat przyczyn opóźnień. Prezes wyjaśnił, że sprawy te były rozliczane przez zewnętrzne biuro księgowo-kadrowe, a ujawnione w czasie aktualnej kontroli NIK nieprawidłowości doprowadzą do podjęcia przez zarząd decyzji o wypowiedzeniu umowy z biurem rachunkowym.

Zgodnie z art. 51 § 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa⁵⁹, zaległością podatkową jest podatek niezapłacony w terminie płatności, a także niezapłacona w terminie płatności zaliczka na podatek. Nieterminowe opłacanie zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych na podstawie art. 53 § 1 ww. ustawy, naraża Stowarzyszenie na naliczenie odsetek za zwłokę.

(dowód: akta kontroli str. 1595-1596, 1671, 1823-1824)

4. W latach 2015-2018, czterech pracowników Biura zostało zgłoszonych do ubezpieczenia społecznego po upływie od trzech do 19 dni od terminu, o którym mowa w art. 36 ust. 2 i 4 ustawy z 13 października 1998 r. o ubezpieczeniu społecznym⁶⁰. Księgowa wyjaśniła to przeoczeniem.

(dowód: akta kontroli str. 1592-1594, 1664, 1755)

5. Prezes Stowarzyszenia, bez wymaganej w § 18 ust. 5 i 6 Statutu Stowarzyszenia zgody Zarządu Stowarzyszenia, podpisał aneks z 31 października 2014 r. do umowy o pracę oraz zawarł umowę z 30 sierpnia 2015 r. najmu lokalu na czas nieokreślony, skutkujące zobowiązaniami finansowymi przekraczającymi 100 tys. zł. W sprawie aneksu do umowy o pracę Prezes wyjaśnił, że wynagrodzenie zostało ustalone na podstawie przyjętego przez Zarząd Stowarzyszenia regulaminu wynagradzania i na jego podstawie zawierano umowy o pracę.

Zdaniem NIK regulamin wynagradzania pracowników Biura LGD⁶¹ nie stanowi podstawy ani upoważnienia do zaciągania zobowiązań przez Prezesa

⁵⁴ z którą zawarto dnia 2 grudnia 2012 r. umowę o świadczenie usług księgowych nr 2/2012

⁵⁵ Dz. U. z 2017 r., poz. 1778 tj.

⁵⁶ nr 2/2012 z 3 grudnia 2012 r.

⁵⁷ do dnia sporządzenia zestawienia tj. 25 maja 2018 r.

⁵⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 200 j.t.

⁵⁹ Dz. U. z 2018 r., poz. 800 j.t.

⁶⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 1778

⁶¹ ustalony uchwałą nr II/3/13 Zarządu Stowarzyszenia Dolina Noteci z 10 lipca 2013 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu wynagradzania pracowników biura LGD, podjęty na podstawie § 18 ust 4 pkt f Statutu z 13 września 2012 r.

Stowarzyszenia. W sprawie zawarcia umowy najmu lokalu, Prezes wyjaśnił, że Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia z dnia 20 marca 2015 r. udzieliło Prezesowi⁶² upoważnienia do zawarcia umowy o przyznanie pomocy w ramach PROW na lata 2014-2020 dla działania Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy Leader - wsparcie przygotowawcze oraz do podpisania wszelkich zobowiązań majątkowych wynikających z powyższej umowy. Uchwała Zarządu upoważniała Prezesa do podpisania z Zarządem Województwa umowy o wsparcie przygotowawcze, zawartej 10 września 2015 r. (data zawarcia umowy o przyznanie pomocy w ramach PROW na lata 2014-2020 dla działania Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy Leader). W ocenie NIK, umowa ta nie może zatem określać zakresu upoważnienia do zaciągnięcia w imieniu Stowarzyszenia wcześniejszego zobowiązania – z dnia 30 sierpnia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 99, 189-190, 345, 377, 1526, 1530, 1555)

6. Z pracownikami Biura Stowarzyszenia zawarto umowy o używanie samochodu prywatnego do celów służbowych na nieaktualnym wzorze. W postanowieniach umów przywołane zostały przepisy rozporządzenia z 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju⁶³, uchylone z dniem 1 marca 2013 r. przez § 22 pkt 1 rozporządzenia z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej⁶⁴. Prezes wyjaśnił, że jest to zaniedbanie pracowników, a zleceniobiorca prowadzący usługi kadrowo płacowe powinien je usunąć. Prezes dodał, że w związku ujawnioną w czasie aktualnej kontroli NIK, z dużą ilością błędów księgowych i kadrowych, Stowarzyszenie będzie zmuszone rozwiązać umowę z biurem rachunkowym.

(dowód: akta kontroli str. 1434-1441, 1756, 1759)

7. Obowiązująca w czasie aktualnej kontroli NIK, Polityka rachunkowości nie zawierała:

- wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych, wymaganego art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. b) ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁶⁵,
- zasad ochrony danych, w tym w szczególności metod zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania, wymaganych w art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c) ustawy o rachunkowości,
- określenia wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji, co jest wymagane w art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c) ustawy o rachunkowości.

Opis sytemu informatycznego stanowiący załącznik nr 5 do polityki rachunkowości, wymagany dyspozycją art. 10 ust. 1 pkt 3 lit c ustawy o rachunkowości, nie był aktualizowany, co najmniej od 27 marca 2013 r.

Księgowa Stowarzyszenia wyjaśniła, że informacje te prezentowane są w instrukcji obsługi Insert GT. Załączony do wyjaśnień dokument oprócz instrukcji dotyczącej systemu finansowo-księgowego Rewizor GT, zawierał instrukcję obsługi programów nieużywanych do prowadzenia ksiąg rachunkowych Stowarzyszenia: między innymi system sprzedaży (Subjekt GT), system zarządzania relacjami z klientami (Gestor GT). NIK wskazuje, że instrukcja obsługi opracowana przez producenta, nie jest częścią polityki rachunkowości Stowarzyszenia.

⁶² uchwała nr I/6/15

⁶³ Dz. U. nr 236, poz. 1990 zez zm.

⁶⁴ Dz. U. z 2013 r., poz. 167

⁶⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 395

Uzupełnienie polityki rachunkowości o opis zdarzeń księgowych na kontach księgi głównej zostało wykonane z naruszeniem §16 ust. 1 i §18 ust. 4 lit c Statutu⁶⁶. Zgodnie ze Statutem Stowarzyszenia, do kompetencji Zarządu należy prowadzenie spraw bieżących, a uchwały zapadają zwykłą większością głosów. Prezes Zarządu samodzielnie zaakceptował dokument stanowiący opis zdarzeń księgowych na kontach księgi głównej. Były Prezes⁶⁷ wyjaśnił, że w tym czasie był na zwolnieniu chorobowym i gdy był w Biurze LGD złożył rezygnację z funkcji Prezesa, podpisywał dokumenty, które musiały być podpisane przez Prezesa. Członek Zarządu przyznał, że uchwały w wskazanych sprawach nie były podejmowane przez zarząd, ponieważ księgowia nie informowała o zmianach w informatycznym systemie księgowym.

(dowód: akta kontroli str. 1447-1451, 1475-1483, 1499-1505, 1754, 1632, 1653-1657, 1674.)

8. Stowarzyszenie nie doprowadziło do uregulowania kwestii zobowiązań w wysokości 54,5 tys. zł z tytułu pożyczek od osób fizycznych.

Prezes wyjaśnił, że pracownik Biura kontaktował się z jednym z wierzycieli, ale nie uzyskał jednoznacznej odpowiedzi, a pozostali pożyczkodawcy nie wnoszą roszczeń. Prezes dodał, że Stowarzyszenie chciałoby jak najszybciej zamknąć sprawę pożyczek od osób fizycznych, jednakże trudności występują w ustaleniu samej wysokości pożyczki.

(dowód: akta kontroli str. 1756-1766)

Prezes Stowarzyszenia w sprawie niewykonania wniosków z poprzedniej kontroli NIK stwierdził, że z informacji przekazywanych przez Dyrektora Biura wynikało, że zalecenia są realizowane. Prezes przyznał, że aktualna kontrola NIK wskazuje, że „jednak nie wszystkie punkty zaleceń są realizowane, o czym dowiedziałem się w czasie tej kontroli.” Osoba kierująca biurem wyjaśniła, że nie informowała Zarządu, „że coś jest źle, ponieważ myślałam, że działam w sposób prawidłowy.”

(dowód: akta kontroli str. 1820, 1822)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie realizację siedmiu z trzynastu wniosków pokontrolnych sformułowanych w poprzedniej kontroli NIK. Stowarzyszenie nadal wypłacało pracownikom wynagrodzenia w terminach niezgodnych z zawartymi z nimi umowami; nieterminowo zgłaszało pracowników do ubezpieczenia społecznego; nieterminowo opłacało składki na ubezpieczenie społeczne i zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych od wypłaconych wynagrodzeń; naruszono zasady reprezentacji przyjęte w Statucie; nie zaktualizowało umów z pracownikami o wykorzystanie samochodów prywatnych dla celów służbowych; nie zaktualizowano polityki rachunkowości zwłaszcza o określenie wersji systemu informatycznego służącego do komputerowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych i systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów; nie doprowadzono do zgodnego z przepisami uregulowania zobowiązań Stowarzyszenia z tytułu niespłaconych pożyczek od osób fizycznych.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶⁸, wnosi o:

⁶⁶ uchwała nr III/15/13 Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia z 7 listopada 2013 r.

⁶⁷ w okresie od 27 marca 2013 r. do 12 grudnia 2014 r.

⁶⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm.

- 1) podjęcie działań organizacyjnych zapewniających bezstronność osób, które uczestniczą w procesie doradztwa, przygotowania posiedzeń Rady i rozpoznawania wniosków o pomoc finansową,
- 2) przestrzeganie wewnętrznych zasad ustalania wynagrodzeń dla pracowników,
- 3) pełną realizację wniosków sformułowanych przez NIK po kontroli S/14/009.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora NIK Delegatury w Poznaniu.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

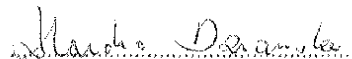
W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 29 czerwca 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Klaudia Dziamska
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Grzegorz Małysiński
Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis

